

Szanowni Państwo,

Bieżący numer „Onkologii w Praktyce Klinicznej — Edukacja” zawiera najnowszą wersję zaleceń diagnostyczno-terapeutycznych w raku piersi. Prace nad tym dokumentem zbiegły się z wprowadzeniem w dniu 9 marca 2017 roku ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.), która określa następujące rozwiązanie tego zagadnienia: „Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Agencji (Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji — przyp. autorów), może ogłosić, a w zakresie diagnostyki mającej na celu rozpoznanie nowotworu złośliwego lub miejscowo złośliwego (...), i leczenia mającego na celu wyleczenie tego nowotworu (...), ogłasza, w drodze obwieszczenia, zalecenia postępowania dotyczące diagnostyki i leczenia w zakresie świadczeń finansowanych ze środków publicznych, odrębnie dla poszczególnych dziedzin medycyny, opracowane przez odpowiednie stowarzyszenia będące zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi o zasięgu krajowym, zrzeszające specjalistów w danej dziedzinie medycyny. Obwieszczenia, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia”.

Zalecenia dotyczące raka piersi, jako pierwsze w onkologii, stanowią wypełnienie treści tej ustawy i zostały przyjęte w formie obwieszczenia ministra zdrowia 3 lipca 2018 roku (<http://dziennikmz.mz.gov.pl/#/legalact/2018/53/>). Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej od lat przygotowuje zalecenia diagnostyczno-terapeutyczne w nowotworach złośliwych i dokument ten jest wykorzystywany zarówno jako praktyczna pomoc dla klinicystów, jak i w pracach nad zmianami w zakresie opieki onkologicznej. Dotychczas miał on jednak nieformalny charakter i nie mógł służyć jako oficjalny punkt odniesienia, na przykład w monitorowaniu jakości opieki onkologicznej. Środowisko onkologiczne od lat zabiegało o podniesienie rangi zaleceń poprzez nadanie im oficjalnego charakteru. Postulat ten jest zawarty między innymi, jako Cel 23, w publikacji pt. „Strategia Walki z Rakiem w Polsce 2015–2024” (<http://www.walkazrakim.pl/>).

Przygotowanie zaleceń jako oficjalnego dokumentu państwowego nakładało na jego autorów szczególną odpowiedzialność i nowe obowiązki. Po pierwsze, opracowanie musiało być przygotowane zgodnie z narzędziami

oceny wytycznych AGREE oraz podlegać ocenie Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Po drugie, zostało ono poddane zewnętrznym recenzjom i konsultacjom (choć ministerstwo przeznaczyło na nie jedynie dwa dni). Po trzecie, po raz pierwszy dokument ten został przygotowany według formatu rozdziałowego części opisowej, zawierającej stan wiedzy dotyczącej poszczególnych zagadnień i odnośniki do piśmiennictwa, od konkretnych rekomendacji z podaniem jakości dowodów naukowych, na których są oparte, a także kategorii rekomendacji.

Zgodnie z wymogami ustawy zalecenia zawarte w obwieszczeniu mogły obejmować wyłącznie świadczenia finansowane obecnie ze środków publicznych. Dlatego też, niezależnie od jakości dowodów naukowych, nie mogły się w nim znaleźć takie świadczenia, jak profilaktyczna amputacja u kobiet obciążonych najwyższym ryzykiem zachorowania na raka piersi, zastosowanie bisfosfonianów w uzupełniającym leczeniu czy kilka nowych leków o udokumentowanej skuteczności, zarejestrowanych przez Europejską Agencję ds. Leków, co oznacza ich automatyczną rejestrację w Polsce. Obwieszczenie nie mogło także obejmować części opisowej, bowiem są w niej zawarte informacje o świadczeniach, które obecnie nie są w Polsce finansowane.

Wersja, którą przedstawiamy w niniejszym numerze, jest oryginalnym opracowaniem jej autorów, zawierającym pełny stan wiedzy, w tym informacje i rekomendacje dotyczące nier refundowanych świadczeń. We wszystkich przypadkach tego typu świadczeń staraliśmy się zaznaczyć fakt, że obecnie nie są one refundowane. Nie zwalnia to jednak lekarzy korzystających z tego dokumentu z obowiązku każdorazowego upewnienia się co do aktualnych zasad refundacyjnych, tym bardziej że są one ogłaszane co trzy miesiące.

Równocześnie z obwieszczeniem obejmującym zalecenia dotyczące raka piersi ukazało się obwieszczenie zawierające mierniki oceny prowadzenia diagnostyki i leczenia tego nowotworu (<http://dziennikmz.mz.gov.pl/#/search?year=2018&actTypeId=2&timeStamp=1531050805207>). Postulat takiego rozwiązania, pozwalającego monitorować jakość świadczeń w onkologii, także zawarty był w „Strategii Walki z Rakiem 2015–2024”. Obwieszczenie obejmuje tymczasem 14 mierników, przy czym przewiduje się stopniowe rozszerzanie ich liczby. Wszystkie mierniki, które znalazły się

w obwieszczeniu, można ocenić na podstawie danych zawartych w zasobach Narodowego Funduszu Zdrowia, zatem nie wymagają one dodatkowych sprawozdań.

Liczmy, że przyjęte rozwiązania spełnią swój cel. Zachęcamy równocześnie do środowiskowej dyskusji na

ten temat — redakcja „Onkologii w Praktyce Klinicznej — Edukacja” udostępni dla niej swoje łamy.

Jacek Jassem, Maciej Krzakowski, Piotr Wysocki
